

[AM2021.06.03B]

Retten i Koldings KENDELSE - 3. juni 2021 - 2-1973/2021 og 3-1939/2021 - SØIK-76633-00008-21

Den 3. juni 2021 kl. 15.15 blev retten sat af dommer Bente Thanning.

Retsmødet var offentligt.

Anklagemyndigheden mod T1 , født marts 1964, T2 , født februar 1963, T3 , født april 1972, T4 , født september 1986 og T5 , født marts 1975

og

Anklagemyndigheden mod T6 , født december 1967

Ingen var mødt.

Der blev fremlagt:

- mail af 28. maj 2021 fra advokat A3
- mail af 28. maj 2021 fra specialanklager A4
- mail af 2. juni 2021 fra advokat A3
- mail af 2. juni 2021 fra specialanklager A4
- mail af 3. juni 2021 fra specialanklager A4
- mail af 3. juni 2021 fra advokat Stefan Reinel

Under grundlovsforhør den 18. marts 2021 havde retten efter anmodning fra sigtede T1 beskikket advokat A som forsvarer for T1 . Efter anklagemyndighedens protest mod beskikkelsen blev advokat A afbeskikket, idet det blev lagt til grund, at advokat A havde et økonomisk engagement med en af de medsigtede. Retten beskikkede herefter under retsmødet advokat A1 som forsvarer for T1 .

Efter anmodning fra advokat A2 beskikkede retten den 23. marts 2021 advokat A2 som forsvarer for T1 , idet beskikkelsen af advokat A1 samtidigt blev tilbagekaldt.

Retten modtog den 27. maj 2021 anmodning af 26. maj 2021 fra sigtede T1 , hvori der anmodes om, at advokat A3 beskikkedes som forsvarer for T1 .

Retten beskikkede den 27. maj 2021 advokat A3 som forsvarer for T1 og tilbagekaldte samtidigt beskikkelsen af advokat A2 .

Der var ikke ved fremsendelse af anmodningen om beskikkelse af advokat A3 fremsendt oplysninger om en personlig relation til den mødende anklager, hvilket fremkom ved advokat A3's mail af 28. maj 2021. I advokat A3's mail af 28. maj 2021 er anført:

"...

Som den for T1 beskikkede forsvarer retter jeg hermed henvendelse.

Jeg skal for god ordens skyld loyalt orientere retten om, at undertegnede har en venskabelig relation med den i sagen mødende anklager. Det er min vurdering, at denne rent private relation ikke har habilitetsmæssig indflydelse på undertegnedes mulighed for at virke som forsvarer i sagen, jf. nedenstående. Herudover er det min vurdering, at relationen på ingen måde vil påvirke min professionelle håndtering af forsvarere i sagen.

Jeg bemærker i den forbindelse, at jeg d.d. har orienteret min klient omkring ovennævnte og at min klient fortsat ønsker undertegnede som forsvarer.

Jeg henviser til retsplejelovens § 734, stk. 1, som opregner de tilfælde, hvor en advokat ikke kan beskikkes som forsvarer. Bestemmelsen tager ikke sigtet på en situation som ovennævnte, men rammer alene de situationer, hvor der består egentlige modstående interesse mellem sagens parter, herunder i tilfælde af; at samme forsvarer er beskikket for flere sigtede; at der er flere forsvarer fra det samme kontor; at der sker sideskift fra forurettede til tiltalte samt hvis man er indkaldt som vidne eller lignende. Ingen af disse tilfældegrupper gør sig gældende i nærværende sag, og der er således ingen modstående interesser og dermed interessekonflikt.

Bestemmelsen i § 734 henviser endvidere til, at en advokat ikke kan beskikkes som forsvarer i tilfælde hvor en dommer ville være inhabil i medfør af § 60, stk. 1, nr. 3. Bestemmelsen foreskriver inhabilitet i de tilfælde hvor en advokat er gift med eller beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linje eller beslægtet i sidelinjen så nær som søskende med en anklager. Der er på ingen måde tale om en sådan relation i nærværende sag, hvorfor det er min vurdering at der ikke eksisterer et habilitetsmæssigt problem.

Praksis ses ej heller at have problematiseret ovennævnte relation og efter undertegnedes vurdering er situationen ikke væsentligt anderledes end den hvor to forsvarer med modstridende interesser i samme sag har en venskabelig relation. I sidstnævnte situation ville et habilitetsspørgsmål aldrig komme på tale. Endelig bemærkes det at den juridiske litteratur ej heller ses at

have forholdt sig kritisk til den i sagen værende relation. Jeg henviser i den forbindelse til Forsvareren af Thomas Rørdam.

Afslutningsvis henvises til, at udgangspunktet i dansk ret er, at en sigtet har ret til selv at vælge sin forsvarer, jf. retsplejelovens § 730, stk. 1, 1. pkt. Der er tale om en grundlæggende straffeprocessuel regel, som kun er undergået en mindre redaktionel ændring siden retsplejeloven fra 1916. Det frie forsvarervalg er også beskyttet i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra c, hvorefter enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, har ret til at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer, som han eller hun selv har valgt. Der skal med andre ord meget tungtvejende grunde til for at fratage en sigtet retten til det frie forsvarer valg. Såfremt retten imod min forventning måtte mene at der består et problem bør det i den forbindelse undersøges om problemet kan afhjælpes på anden måde end ved at fratage den sigtede det frie forsvarervalg.

Måtte retten imod min forventning overveje at tilbagekalde beskikkelsen af undertegnede, anmoder jeg om en frist på 3 dage til, med min klient at drøfte hvilken forsvarer han i så fald måtte ønske.

..."

I specialanklager A4' mail af 28. maj 2021 er anført:

"...

Anklagemyndigheden har modtaget nedenstående e-mail fra advokat A3 af 28. maj 2021.

Den 27. maj 2012 blev advokat A3 beskikket som forsvarer for T1, Født marts 1964, idet der efter T1's ønske skete ombeskikkelse fra advokat A2. T1 er arrestant og sigtet for hvidvask af ca. 200 millioner kroner i rettens sags.nr. SS-2-1973/2021 (SØK-76633-00008-21) sammen med 5 andre personer.

Siden sagens opstart i SØIK i februar 2021 har jeg været anklager på sagen, ligesom jeg har varetaget grundlovsforhør, fristforlængelser og skal møde i sagens hovedforhandling, som for flere af sagens personer forventes at være henholdsvis den 24. og 28. juni 2021.

Som jeg også oplyste retten om telefonisk i går, har jeg et personligt venskab med advokat A3. Advokat A3 har i sin e-mail gjort gældende, at vores relation ikke er til hinder for, at han beskikkes som forsvarer, idet et sådan habilitetsproblem ikke direkte er omfattet af reglerne i retsplejelovens § 734, stk. 1.

Det følger imidlertid af retsplejelovens § 97, at den, der efter reglerne i forvaltningslovens kapitel 2 må anses for inhabil, ikke kan virke som anklager på en straffesag. Ifølge forvaltningslovens § 3,

nr. 5, vil en anklager være inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis *"der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed"*. Efter bestemmelsen kan f.eks. et meget nært venskabsforhold over for en person, der er part i sagen, begrunde inhabilitet.

Spørgsmålet om inhabilitet i nærværende sag er drøftet med ledelsen i SØIK, og det er på denne baggrund anklagemyndighedens klare vurdering, at jeg vil blive inhabil – og derfor ikke må virke som anklager på sagen – såfremt beskikkelsen af advokat A3 fastholdes. Dette understøttes af kendelsen TfK2000.471/1 afsagt af Østre Landsret, hvor landsretten fandt, at en vicesstatsadvokat ikke var inhabil som følge af et venskab med tre af interessenterne i det advokatinteressentskab, som en forsvarer i sagen stod over for at indtræde i. Landsretten lagde blandt andet vægt på, at det oplyste venskab ikke omfattede den beskikkede forsvarer personligt. Det er imidlertid tilfældet i nærværende sag, hvorfor jeg må anses som inhabil efter retsplejelovens § 97, jf. forvaltningslovens § 3, nr. 5.

Anklagemyndigheden har overvejet, om jeg alene bliver inhabil i relation til T1, men da T1's sag unægtelig hænger sammen med de øvrige 5 medsigtedes sager, vil jeg blive inhabil i hele komplekset.

Som nævnt ovenfor har jeg været tilknyttet sagen siden opstarten på efterforskningen i SØIK. Der er tale om en særdeles omfattende og kompleks sag om grov økonomisk kriminalitet, som p.t. forsøges afsluttet inden sommerferien. Såfremt jeg ikke kan virke i sagen som anklager som følge af beskikkelsen af advokat A3, vil dette, efter anklagemyndighedens opfattelse, utvivlsomt forsinke sagen betydeligt både i relation til T1's sag, men også i relation til de 5 medsigtedes sager, idet der i så fald vil skulle findes en ny anklager til at overtage og sætte sig ind i det omfangsrige sagskompleks, førend de pt. igangværende drøftelser med sagens forsvarer vil kunne fortsætte, og hovedforhandlinger i slut juni 2021 måtte skulle udskydes.

Advokat A3 opfordres herefter til at meddele retten, hvorvidt man fastholder, at advokat A3 skal være T1's forsvarer, eller om der kan ske ombeskikkelse til en anden forsvarer.

Såfremt advokat A3 meddeler, at man fastholder, at han skal være forsvarer på sagen, skal anklagemyndigheden protestere over beskikkelsen af advokat A3 som forsvarer for T1 i medfør af retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, i det forsvarerens medvirken forventes at medføre en væsentligt forsinkelse af sagen, der ligeledes omfatter 5 andre sigtede, som alle sidder varetægtsfængslet. Det skal hertil bemærkes, at hensigten med bestemmelsen i retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, er, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal veje tungere end hensynet til sigtedes frie forsvarervalg.

..."

I advokat A3's mail af 2. juni 2021 er anført:

"...

Jeg har modtaget anklagemyndighedens nedenstående bemærkninger af 28. maj 2021 og gennemgået disse med min klient under et arrestbesøg den 1. juni 2021. Min klient fastholder ønsket om, at undertegnede bistår ham som forsvarer i sagen.

Det bestrides, at der skulle være grundlag for tilbagekaldelse af beskikkelsen af undertegnede i medfør retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2. Jeg gør i den forbindelse gældende, at beskikkelsen af undertegnede ikke ses at forsinke sagens behandling.

Sagen imod T1 er endnu ikke berammet til hovedforhandling og der er for nuværende ikke fremsat forslag til berammelser som undertegnede har skullet forholde sig til. Der ses at være berammet retsmøder henholdsvis den 24. og den 28. juni 2021 hvor sagerne imod de medsigtede evt. vil kunne afgøres. Jeg bemærker i den forbindelse, at sagen imod T1 ikke forventes at kunne afgøres ved disse retsmøder. Jeg har bekræftet at jeg kan give møde de dage hvor der er berammet retsmøder, hvorfor undertegnedes forhold ikke ses at forhindre sagens fremme.

Jeg gør herefter gældende, at beskikkelsen af undertegnede ikke forsinkes sagens behandling, allerede fordi sagen ikke er berammet til hovedforhandling og der ikke ses at være taget initiativ hertil.

Forsinkelsen består ifølge anklagemyndigheden i, at sagens vil skulle overdrages til en ny anklager der skal sættes sig ind i denne. Dette som følge af, at beskikkelsen af undertegnede har medført inhabilitet hos specialanklager A4. Anklagemyndigheden anfører endvidere, at dette medfører, at hovedforhandlingerne i slut juni 2021 vil skulle udskydes. Hertil bemærkes, som anført ovenfor, at de berammede retsmøder ikke er en hovedforhandling, samt at min klients sag ikke forventes afgjort ved disse retsmøder. Der er med andre ord ikke tale om omstændigheder som bevirker en omberømmelse af hovedforhandling eller en forsinkelse af sagen i sin helhed.

Det er i den forbindelse desuden min vurdering, at specialanklager A4 ikke vil være inhabil i forhold til de berammede retsmøder den 24. og den 28. juni 2021, idet sagen imod min klient, jf. ovennævnte ikke kan færdiggøres ved disse retsmøder og derfor ikke forventes at skulle behandles. Der ses således ej heller et behov for omberømmelse af disse retsmøder.

Jeg skal samtidig ikke undlade at bemærke, at der på nuværende tidspunkt er mere end 3 uger til de berammede retsmøder skal gennemføres, hvorfor det burde være muligt at finde en anklager der kan give møde. Jeg gør derfor gældende, at en evt. anmodning om aflysning af de berammede retsmøder vil være begrundet i anklagemyndighedens forhold og ikke undertegnedes. Jeg henviser i den forbindelse til min klients ret til frit forsvarervalg hvilket er en rettighed der vejer tungere end hensynet til anklagemyndighedens tilrettelæggelse og valg af anklager. Dette gælder uanset at jeg ikke har haft en forudgående klientrelation til T1.

Samlet set er det således min vurdering, at beskikkelsen af undertegnede ikke forsinkes sagens behandling og at der derfor ikke er en begrundelse for at tilbagekalde beskikkelsen af undertegnede.

Måtte retten imod min forventning overveje at tilbagekalde beskikkelsen af undertegnede, gentages anmodningen om en frist på 3 dage til, med min klient at drøfte hvilken forsvarer han i så fald måtte ønske.

..."

I specialanklager A4' mail af 2. juni 2021 er anført:

"...

Jeg har modtaget nedenstående bemærkninger fra advokat A3 .

Som jeg også anførte i min tidligere mail, bliver jeg uden tvivl inhabil i hele sagen, det vil sige ikke kun i forhold til T1 , men også i forhold til sagens øvrige 5 sigtede, såfremt advokat A3 , som er min nære ven, repræsenterer T1 i sagen.

Uanset, at T1 ikke vil have sin sag behandlet den 24. eller 28. juni 2021, arbejder jeg p.t. på at få afgjort de øvrige 5 sigtedes sager disse dage. Jeg har en tæt dialog med sagens øvrige forsvarere, som kræver et dybdegående kendskab til denne store og komplicerede sag, hvorfor en anden anklager ikke blot ville kunne overtage arbejdet med sagen på dette stadie, uden at sagen væsentligt forsinkes.

Såfremt jeg ikke kan varetage sagen, vil de øvrige medsigtedes sager derfor ikke kunne blive færdige til evt. tilståelsessager den 24. og 28. juni 2021, og en fastholdelse af beskikkelsen af advokat A3 vil derfor medføre en væsentlig forsinkelse af sagen mod de 5 medsigtede, hvorfor beskikkelsen af advokat A3 straks bør tilbagekaldes, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Det bemærkes, at retten ved afgørelsen af om beskikkelsen af advokat A3 skal tilbagekaldes ifølge forarbejderne til § 735, stk. 3, nr. 2, skal foretage en samlet vurdering, hvori der, ud over det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen indtil nu, bl.a. indgår sagens karakter, hensynet til medsigtede, hensyn til varetægts- fængslede, og at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes tungere i den samlede afvejning.

Hertil skal bemærkes, at advokat A3 ikke har en tidligere klientrelation til T1 , at jeg kort efter advokat A3 blev beskikket den 27. maj 2021 gjorde ham og retten opmærksom på problemstillingen, at advokat A3 endnu ikke har modtaget sagens akter og derfor ikke har nået at sætte sig ind i sagen eller drøfte den indgående med T1 , og at hensynet til de medsigtede, som sidder varetægtsfængslet, taler mod, at advokat A3 fortsat er beskikket i sagen.

Jeg skal anmode om, at retten hurtigst muligt tager stilling til, om advokat A3 skal afbeskikkes, idet jeg har aftalt møder med øvrige forsvarere fra sagen på fredag og mandag, hvilke møder jeg ikke kan varetage, såfremt advokat A3 ikke afbeskikkes.

..."

På rettens forespørgsel har specialanklager A4 i mail af 3. juni 2021 anført:

"...

Retsmøderne den 24. og 28. juni 2021 vil skulle aflyses, og en anden anklager fra SØIK vil først kunne indgå i en formålstjenlig dialog med forsvarerne på den anden side af sommerferien, og herefter skal der fastsættes nyt tidspunkt for retsmøder, som skal berammes med flere forsvarere, hvorfor min forventning vil være, at sagen vil blive forsinket i 2-3 måneder.

..."

De øvrige forsvarere har haft mulighed for at udtale sig.

Advokat Stefan Reinel har ved mail af 3. juni 2021 oplyst, at han fuldtud kan tilslutte sig det af SØIK anførte om anklagerens og forsvarerens habilitet i sagen.

Retten afsagde

Kendelse:

De omhandlede sager vedrører sigtelser for hvidvask af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 290 a, stk. 2, jf. stk. 1, og de 6 sigtede er varetægtsfængslet. Det er fra anklagemyndighedens side oplyst, at der pågår drøftelser med de sigtedes forsvarere, og at der er en forventning om, at der for flere af de sigtede kan udfærdiges retsmødebegæringer, og at sagerne vil kunne behandles efter retsplejelovens kapitel 76. I forlængelse heraf har retten efter aftale med de involverede forsvarere reserveret 2 retsdage til afvikling af disse retsmøder, henholdsvis den 24. og 28. juni 2021.

Specialanklager A4 har oplyst, at hun, såfremt beskikkelsen af advokat A3 fastholdes, anser sig som inhabil i forhold til alle de sigtede, og at hun som følge heraf må udgå af de igangværende drøftelser med de sigtedes forsvarere. Det er oplyst, at det som følge heraf forventes, at sagen forsinkes med 3 - 4 måneder.

Sigtede, T1, har efter grundlovsforhøret anmodet om først beskikkelse af advokat A2 som forsvarer og derefter om ombeskikkelse til advokat A3. Det er oplyst, at A3 kan møde henholdsvis den 24. og den 28. juni 2021, men at det ikke er hensigten, at T1's sag skal behandles en af disse dage. Det er oplyst, at der ikke er en i forvejen bestående klientrelation mellem T1 og advokat A3.

Det fremgår af retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, at en person ikke kan beskikkes som forsvarer, hvis den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. Det var ved indførelsen af bestemmelsen ved lov nr. 714 af 8. juni i 2018 hensigten med bestemmelsen, at sagsbehandlingstiden fremover skulle vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg. Det forudsættes, at der ikke kan ske beskikkelse, såfremt den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes.

Ved afvejningen af retten til det frie forsvarervalg og sagsbehandlingstiden lægges der vægt på blandt andet, om der er flere sigtede i samme sagskompleks, om de sigtede er varetægtsfængslet, de sigtedes alder, en bestående klientrelation og hensyn til vidner.

I sager af en omfang og kompleksitet som nærværende sagskompleks, findes det tillige at måtte indgå i vurderingen, om en ønsket ombeskikkelse til en bestemt forsvarer vil medføre inhabilitet hos en mødende anklager, og at det er sandsynliggjort at denne inhabilitet væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, eller dennes analogi.

Efter en samlet vurdering, hvor der navnlig lægges vægt på sagens karakter og kompleksitet, den forventede forsinkelse af sagen, at der ikke er en allerede bestående klientrelation eller oplysninger om, at den ønskede forsvarer har særlige kompetencer eller erfaringer med denne sagstype samt at de medsigtede er varetægtsfængslet, findes hensynet til sagsbehandlingstiden at vægte tungere end det frie forsvarervalg.

Som følge heraf afbeskikkes advokat A3 som forsvarer for sigtede T1, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Derfor bestemmes:

Beskikkelse af advokat A3 som forsvarer for T1 tilbagekaldes.

T1 gives frist på en uge til at meddele retten, hvem han i stedet ønsker som forsvarer. Det forudsættes, at vedkommende kan give møde den 24. og 28. juni 2021.

Sagen udsat.

Retten hævet.

Bente Thanning

dommer